

Slovenija - ujeta v spiralo avtocestnega križa

Tretji pas na slovenskih avtocestah - nujnost takojšnje izgradnje
ali dolgoročni projekt?

15.11.2017

Matej Ogrin

CIPRA Slovenija

Državni svet Republike Slovenije

Nič se ne zgodi samo od sebe...

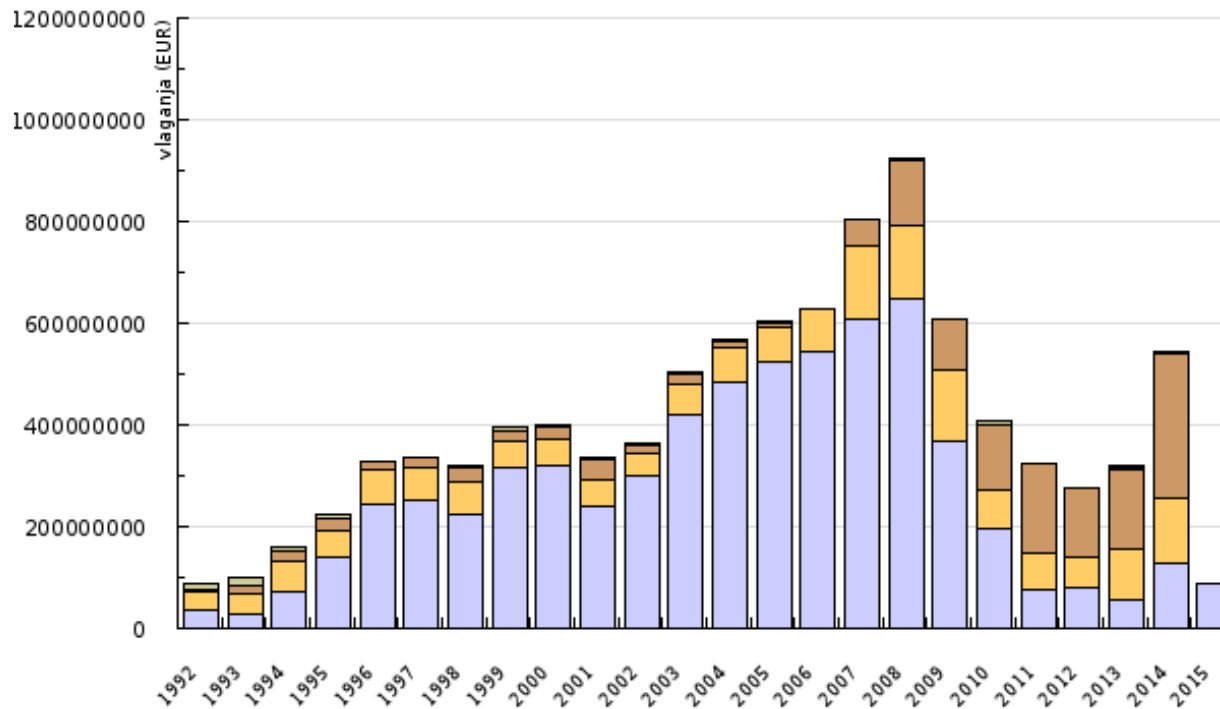
CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

- Leta 1969 je imela Slovenija 1169 km železnic in niti enega kilometra AC – sprejela je načrt gradnje AC;
- 1979 – 1999 zgrajena Ljubljanska obvoznica – v začetku prevladalo mnenje, da več kot 30 000 vozil ne bo vozilo po njej;
- 1994 sprejet NPJA, končan leta 2011;
- Italijanska napoved tovornih tokov čez Slovenijo;
- 2004 – izšla zloženka: Komu bodo koristile slovenske ceste?
- Leta 2007 vpeljan sistem vinjetnega cestninjenja osebnega prometa;
- Leta 2015: 610 km AC, 1209 km železniških prog;

Nič se ne zgodi samo od sebe...

- Leta 2006 je Slovenija sprejela Resolucijo o prometni politiki RS, a do 2010 je bila de facto prometna politika - politika gradnje AC in vzdrževanja državnih cest;
- Danes imamo sprejete vse krovne dokumente prometne politike, problem ostaja izvajanje;

Vir: Kazalci okolja v Sloveniji

- pristanišča
- letališča
- železnice
- državne ceste
- avtoceste

A še naprej gradimo ceste...

- Gradimo 2. cev skozi Karavanke;
Prva cev AC zgrajena 1991;
Železniški predor 1906;
- Smo pred začetkom gradnje III. Razvojne osi;
- Širitev dela Ljubljanske obvoznice (2019);

...tudi ostali podsistemi

- Ob tej (avto)cestni miselnosti država poskuša s postopno revitalizacijo ostalih sistemov:
- Obnavljamo obstoječe železniške koridorje, novih prog še ne upamo načrtovati – kaj šele graditi;
- Naročili 25 novih vlakovnih kompozicij;
- 2 mrd EUR v žel. infrastrukturo do 2020;
- Problem: mnogo več v tovorni promet kot v potniški;
- Uvaja se enotna vozovnica;

„Malce“ smo ga polomili pri načrtovanju...

- ...saj sta danes tako avtocestni promet kot tovorni železniški na zgornji meji obremenitve;
- Železniški potniški promet stagnira in je na stranskem tiru;
- Javni (cestni) potniški promet je dobro razvit v nekaterih mestih (to ni uspeh države);
- Medkrajevni javni potniški promet je večinoma v posmeh sodobnim standardom;

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

Malce“ smo ga polomili pri načrtovanju...

- “If you fail to plan, you are planning to fail!”
(Benjamin Franklin)
- Avtocestni sistem je le nekaj let po dokončanju na zgornji meji obremenitve.
- In mi bi gradili še...

- Za zagotovitev miru, kupujemo orožje.
- Za umiritev prometa v mestih, v središčih gradimo parkirišča.
- Za rešitev kolapsa na avtocestah, gradimo nove pasove.
- We can't solve problems by using the same kind of thinking we used when we created them.

Albert Einstein

- Glavne značilnosti preteklega prometnega razvoja:
- NEURAVNOTEŽENOST PROMETNIH SISTEMOV
- POMANJKANJE CELOSTNEGA NAČRTOVANJA
- IZRAZITO SPODBUJANJE MOTORIZACIJE

Čez avto ga ni...

- POZABILI, DA NOVA INFRASTRUKTURA POVEČUJE POVPRASHĚVANJE Downs-Thompsonov paradoks – UČINEK SPIRALE, brezkončnega zadovoljevanja prometnih potreb ob stalni rasti povpraševanja;
- Posledice: prežeti smo s kulturo avtomobilizma tako močno, da se tega sploh več na zavedamo;

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

Čez avto ga ni...

- V 40 letih zgradili 600 (700) km AC;

Čez avto ga ni...

- Železniško omrežje pa je skoraj enako kot tedaj;

Čez avto ga ni...

- Pristali smo v vrhu po dolžini AC/preb. 1. ali 4. mesto v EU),
- Povprečen Slovenec porabi 16,2 % svojega prihodka za mobilnost; (1.mesto v EU)
- 86 % kopnih poti opravimo z avtom; (3. mesto v EU)
- A percepcija (pre)mnogih je, da manjka cest...

Čez avto ga ni...

- Avtocestna postajališča so med najboljše urejenimi v EU;

Čez avto ga ni...

- Železniška postajališča so zelo slabo opremljena, nazadnjaška, neprijazna.

Čez avto ga ni...

- Ljubljanska avtobusna postaja – najdaljša začasna rešitev (boljše bo, da slike ne pokažem);
- Zakaj že smo imeli referendum?

Čez avto ga ni...

- Za povezave med mesti sploh več ne vidimo JPP;
- Koper – Ljubljana;
- Celje – Ljubljana;
- Ljubljana – Velenje;
- Ljubljana – Slovenj Gradec;

A mi govorimo o nadaljnji gradnji avtocest ...

Čez avto ga ni...

- Prostorsko/prometno/razvojni ideal premnogih županov/poslancev/svetnikov je še vedno avtocesta ali obvoznica;
- Na Koroškem imamo mladinsko iniciativo za III. razvojno os;
- Tudi naslov tega posveta ne dvomi o potrebni gradnji AC, in se ne posveča problemu celostno;

Seveda obstajajo rešitve...

- 1. pravilo:

Boljša/optimalna izraba obstoječe infrastrukture

- Zbirna središča na pol poti;
- Hitre proge JPP;

- 2. pravilo:

Šele ko čisto vse možnosti odpovejo – razmišljamo o gradnji nove infrastrukture;

- Primer Škofljice:
- Šmarje Sap – že vemo, kaj se dogaja po novem priključku?
- Kaj se bo dogajalo, ko bo za potnike odprta proga Kočevje - Lj?
- Kje so še potenciali? Reverzibilni drugi pas?

Seveda obstajajo rešitve...

- Pospešena gradnja/prenova žel prog (TP +PP) ter vlaganj v JPP– traja naj vsaj 20 let (kot NPIA);
- Rezultat ne pride čez noč – koliko let smo čakali v kolonah ob gradbiščih AC?
- Ker do sedaj nismo ustrezno načrtovali – bo verjetno treba tudi povečati pretočnost ponekod;
- Vendar nujno vpeljati kompenzacijske finančne mehanizme;

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

Seveda obstajajo rešitve...

- Cena tovornega cestninjenja vsaj enaka kot v Avstriji in Italiji;
- Del cestninjenja naj se vlaga v trajnostno mobilnost;
- Smo sposobni sprejeti konsenz, da je širitev AC zadnji možni ukrep?

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

HVALA ZA POZORNOST...

- In če za konec poskušam odgovoriti na vprašanje v naslovu

Tretji pas na slovenskih avtocestah - nujnost takojšnje izgradnje ali dolgoročni projekt?

Kje so meje slovenske avtocestne manije?